

ארה"ב מקדמת הצעת החלטה בעצרת הכללית של האו"ם הקוראת לגינוי חמאס וארגוני טרור נוספים ברצועה

6 בדצמבר 2018

כללי

ב-30 בנובמבר 2018 פורסמה הצעת החלטה שגיבשה נציגות ארה"ב באו"ם, שבה העלו דרישה לגינוי **חמאס**, על פעילות הטרור שלהם ברצועה. על פי נוסח הצעת ההחלטה יש לגנות את חמאס בשל ירי רקטות חוזר ונשנה לעבר ישראל, הסתה לאלימות והעמדת אזרחים בסיכון ושימוש באמצעי "עממיים" כגון עפיפוני תבערה. כמו כן קוראת ההצעה לגנות את השימוש שעושה חמאס במשאבים לבניית תשתית צבאית לרבות מנהרות חדירה לישראל וציוד לשיגור רקטות לאזורים מאוכלסים, תוך הסטת משאבים האמורים לענות על צרכיה הבסיסיים של האוכלוסייה המקומית (אתר הנציגות האמריקאית באו"ם, 28 בנובמבר 2018).

◀ **ההצבעה על ההצעה אמורה להתקיים ב-6 בדצמבר 2018.** ההצעה זכתה לגיבוי מצד מדינות האיחוד האירופאי. כל 28 מדינות האיחוד הביעו את תמיכתן בצעדי ארה"ב. ולמרות זאת נראה כי הסיכויים שתתקבל קטנים מכיוון שנדרשת תמיכה של עוד לפחות 97 מדינות חברות. אם ההצעה תתקבל **תהיה זו הפעם הראשונה בה מגנה העצרת הכללית של האו"ם את חמאס** (המוגדר ע"י ארה"ב כארגון טרור).

◀ הצעת ההחלטה של ארה"ב כוללת אזכור של **הג'האד האסלאמי בפלסטין** כמו גם ארגונים "לוחמניים" (militants במקור) נוספים (קרי, ארגוני טרור נוספים). כמו כן היא כוללת דרישה **להפסקת שימוש באמצעים "עממיים"** ("טרור עממי"), שמאז 30 במרץ 2018 אומץ ע"י חמאס ושאר ארגוני הטרור ברצועה כדרך פעולה מרכזית¹.

◀ **פרסום הצעת החלטה עורר גל של גינויים מצד חמאס ושאר ארגוני הטרור.** חמאס וגורמים פלסטינים נוספים החלו בפעילות דיפלומטית בינלאומית בניסיון לטרפד את ההצעה, תוך הטחת האשמות בארה"ב. **גם פתח והרשות הפלסטינית נחלצו לטובת חמאס בניסיון טרפוד ההצעה.** צא"ב עריקאת, מזכיר הועד הפועל של אש"ף, ציין כי ההנהגה הפלסטינית לוקחת חלק ב"מלחמה קיומית" המתנהלת באו"ם כדי **למנוע את אישור הצעת החלטה המגדירה את חמאס כארגון טרור.** לדבריו, חמאס היא תנועה פלסטינית בין אם אש"ף מסכים עם דעותיה ובין אם לאו לפיכך **אש"ף לא יאפשר להגדיר אף תנועה פלסטינית כארגון טרור** (דניא אלוטן, 2 בדצמבר 2018).

¹ פעולות הטרור העממי ("ההתנגדות העממית") ברצועה מתבטאות בעיקר בהפגנות "צעדות השיבה" המתקיימות מאז 30 במרץ 2018. למרות שההפגנות מוצגות כהפגנות נטולות אלימות הן מתאפיינות **בהתנהלות אלימה של המפגינים המתבטאת לחדירות לשטח ישראל תוך הפרת ריבונותה בירי מנשק קל, השלכת מטענים, שיגור עפיפוני תבערה ולעיתים אף פיגועים המתבצעים בחסות ההפגנות.** במספר אירועים שהתחוללו בתקופה שמאז תחילת הצעדות אף נורתה אש רקטות ומרגמות לעבר הנגב המערבי, בהיקף חסר תקדים מאז מבצע "צוק איתן".

נוסח הצעת ההחלטה והערכת סיכויי קבלתה

◀ ב-30 בנובמבר 2018 פרסמה נציגות ארה"ב באו"ם בראשות ניקי היילי, העומדת לסיים את תפקידה, הצעת החלטה לגינוי והפעולות הלוחמניות של חמאס וניצול הסיוע שהיא מקבלת לצורך זה. ההצעה כוללת שבעה סעיפים (אתר המשלחת ארה"ב באו"ם, 30 בנובמבר 2018):

- ◆ גינוי חמאס על ירי חוזר ונשנה של רקטות לעבר ישראל וסיכון אזרחים.
- ◆ דרישה שחמאס ו"ארגונים לוחמניים" נוספים, כולל הג'האד האסלאמי בפלסטין, יחדלו מכל פעילות מסיתה או אלימה, לרבות שימוש "באמצעי התנגדות עממיים" כגון עפיפוני תבערה.
- ◆ גינוי השימוש שעושה חמאס במשאבים [האזרחיים] ברצועת עזה לבניית תשתית צבאית לרבות מנהרות חדירה לישראל ואמצעים לשיגור רקטות לאזורים מאוכלסים בישראל. משאבים אלו עשויים לענות על צרכים בסיסיים של האוכלוסייה המקומית.
- ◆ קריאה לכיבוד מלא מצד כל הצדדים של החוקים הבינלאומיים לזכויות אדם בכלל זה הגנה על אוכלוסייה אזרחית.
- ◆ קריאה להפסקת כל צורות האלימות והאיום המכוון נגד צוותי רפואה וצוותים הומניטאריים
- ◆ עידוד צעדים מוחשיים לפיוס פנים-פלסטיני ובכלל זה תמיכה בניסיונות התיווך של מצרים ונקיטת צעדים לקראת איחודה של רצועת עזה עם הגדה המערבית **תחת שלטון הרשות** והבטחת תפקודה המלא של רצועת עזה.
- ◆ קריאה למעורבות גדולה יותר של המזכיר הכללי והמתאם המיוחד מטעם האו"ם בתהליך השלום במזרח התיכון בתאום עם הצדדים להרגעת המצב וטיפול בתשתית חיונית, בעיות הומניטאריות וכלכליות וצרכי הפיתוח.

הרישא של הצעת ההחלטה האמריקאית (אתר המשלחת 30 בנובמבר 2018)

◀ **הצעת ההחלטה של ארה"ב זוכה לגיבוי מלא מצד מדינות האיחוד האירופאי.** כל 28 מדינות האיחוד הביעו את תמיכתן בצעדי ארה"ב. ארה"ב מנהלת קמפיין נרחב בקרב המדינות החברות האו"ם בתקווה שההצעה תזכה לרב קולות. במסגרת זאת פנה ג'ייסון גרינבלט נציג נשיא ארה"ב למשא ומתן הישראלי פלסטיני למספר מדינות ביניהן איחוד האמירויות, קטר, מצרים ירדן בחריין ועומאן בבקשה שיצביעו בעד ההצעה. **הוא מתח ביקורת על הרשות הפלסטינית על שיצאה להגנת חמאס** ביקש ממדינות אלה לשכנע את הרשות הפלסטינית שלא להתערב במאמצי ארה"ב לגייס קולות עבור ההצבעה (חשבון הטוויטר של ג'ייסון גרינבלט).

◀ **למרות הפעילות הדיפלומטית הנמרצת זאת נראה, כי הסיכויים שההצעה תתקבל קטנים מכיוון שנדרשת תמיכה של עוד לפחות 97 מדינות חברות.** אכן תתקבל ההצעה, תהיה זו הפעם הראשונה בה העצרת הכללית של האו"ם מגנה את חמאס. לדברי נציגי ארה"ב באו"ם, אם האו"ם לא יאמץ את ההצעה הוא לא ראוי לקחת חלק בשיחות השלום.

תגובות להצעת ההחלטה האמריקאית

הרשות הפלסטינית ופתח

למרות הקרע בין חמאס ופתח הרשות הפלסטינית התגייסה הרשות לצד חמאס בניסיונות לטרפוד ההצעה. המאמצים נעשו בעיקר באמצעות **ריאצ' מנצור, נציג הרשות הפלסטינית באו"ם.** בשלב ראשון פעל מנצור לדחיית מועד ההצבעה שנדחתה בעקבות פעילותו מ-2 בדצמבר ל-6 בדצמבר 2018. **מוסא אבו מרזוק, חבר הלשכה המדינית של חמאס, בירך את נציג הרשות הפלסטינית באו"ם על מאמציו** ואמר כי עמדתה של פתח בנוגע להצעת ההחלטה היא אחראית ומעידה על האחדות הלאומית של הפלסטינים (חשבון הטוויטר של מוסא אבו מרזוק, 2 בדצמבר 2018).

פתח מגוננת על חמאס מפני הצעת ארה"ב לגנות אותה (דף הפייסבוק של אסמאעיל אלבזם, 2 בדצמבר 2018)

◀ להלן כמה התבטאויות אנשי פת"ח ואש"ף בכל הנוגע להתגייסות לטובת חמאס:

◆ **צאא'ב עריקאת, מזכיר הועד הפועל של אש"ף**, אמר כי ההנהגה הפלסטינית **לוקחת חלק ב"מלחמה קיומית" באו"ם כדי למנוע את אישור הצעת ההחלטה שמגדירה את חמאס כארגון טרור**. הוא הדגיש, כי חמאס היא תנועה פלסטינית בין אם אש"ף מסכים עם דעותיה ובין אם לאו. עריקאת ציין כי **אש"ף לא יאפשר להגדיר אף תנועה פלסטינית כארגון טרור** וטען, כי ארה"ב מנסה להרוס את שמם הטוב של הפלסטינים (דניא אלוטון, 2 בדצמבר 2018).

◆ **אחמד מג'דלאני, חבר הועד הפועל של אש"ף**, אמר כי הרשות פועלת כדי לסכל את הצעת ההחלטה. לדבריו למרות חילוקי הדעות בין חמאס לבין **לא תיתן הרשות להחלטה שכזאת לעבור שכן חמאס היא מרכיב מרכזי בלאום הפלסטיני** (הטלוויזיה הפלסטינית, 2 בדצמבר 2018).

◆ **עאטף אבו סיף, דובר פתח**, גינה את הצעת ההחלטה שהגישה ארה"ב בטענה, שמטרתה לפגוע בזכויות העם הפלסטיני. הוא הוסיף כי יש לגנות את ישראל ואת בכיריה. אבו סיף הדגיש כי **על העם הפלסטיני להתלכד במערכה זו** כפי שהוא מתלכד בכל המערכות המאיימות על הסוגיה הפלסטינית (דניא אלוטון, 3 בדצמבר 2018).

פעלתנות דיפלומטית אינטנסיבית של חמאס וארגונים נוספים

◀ על רקע המהלך הדיפלומטי שמקדמת ארה"ב **פתחה חמאס בפעילות דיפלומטית אינטנסיבית כדי לתרום לסיכולו של המהלך**. במסגרת זאת פנה **אסמאעיל הניה**, ראש הלשכה המדינית של חמאס, למנהיגים ובכירים באזור. בין היתר ניהל הניה שיחות עם אחמד אבו אלעיט, **מזכ"ל הליגה הערבית** ועם האחראים על "התיק הפלסטיני" **במודיעין הכללי המצרי** ושמע מהם על התפקיד שממלא משרד החוץ המצרי בעניין זה. וכמו כן שוחח הניה בטלפון עם שר **החוץ של קטר** (אתר חמאס, 2 בדצמבר 2018).

◀ **במקביל שיגר הניה אגרות למספר מנהיגים מהעולם ומהאזור**. באגרת ששלח הניה **לנשיאת העצרת הכללית של האו"ם** הוא הדגיש כי חמאס היא "תנועת שחרור לאומית פלסטינית" החותרת להגן על עמה בכל הדרכים עד שתשיג את זכויותיה האלמנטריות. לדבריו כל מעשיהם הם במסגרת "ההגנה הלגיטימית והדיפת התוקפנות נגדה עם הפלסטיני" (אתר חמאס, 28 בנובמבר 2018). באגרות גם גינתה חמאס את המאמצים האמריקאים אשר לדבריהם מאמצים את הנראטיב הישראלי בסכסוך. הניה הבהיר כי המאמץ האמריקאי מסייע לישראל ("הכיבוש") ודרש את גינוי ישראל, אשר מתנהלת "כישות מעל החוק". הניה הדגיש את זכות העם הפלסטיני להגנה עצמית בכל הדרכים ובכלל זה **בדרך מזוינת** (קרי, טרור בדרכים צבאיות) **המאושרת לטענתו על ידי החוק הבינלאומי** (אתר חמאס, 2 בדצמבר 2018).

◀ **אחמד בחר, סגן ראש המועצה המחוקקת מטעם חמאס**, שיגר פניות דחופות למזכ"ל האו"ם, **לנשיאות העצרת הכללית, לראשי פרלמנטים בינלאומיים למזכ"ל הליגה הערבית**. בפניותיו הוא גינה את הצעת ההחלטה של ארה"ב אשר לדבריו משקפת "מדיניות פשיסטית וגזענית" של ארה"ב. הוא דרש מהגורמים הבינלאומיים לפעול בכל הכלים המדיניים והדיפלומטיים האפשריים **כדי להכשיל את ההחלטה** לדבריו יש

לספק רשת הגנה מדינית, דיפלומטית ומשפטית לעם הפלסטיני מפני "הפשעים" שישראל מבצעת (דניאל אלוטן, 3 בדצמבר 2018).

◀ **חמאס פעלה לגייס לצידה גם את איראן.** בשיחה שערך אסמאעיל הניה עם **מחמד ג'ואד ט'ריף שר החוץ האיראני**, הוא התייחס לניסיונה של ארה"ב להגיש את הצעת ההחלטה וביקש מאיראן לפעול כדי למנוע זאת. ט'ריף הבטיח כי **איראן תעשה מאמץ דיפלומטי בתיאום עם מדינות מוסלמיות נוספות** כדי למנוע את אישור ההחלטה האמריקאית הנוגדת, לדבריו, את אמנת האו"ם (סוכנות YJC, 3 בדצמבר 2018).

◀ בכירי חמאס והג'האד האסלאמי מתחו בדבריהם ביקורת קשה על המהלך האמריקאי. להלן מבחר התבטאויות בנושא:

◆ **עזת אלרשק, חבר הלשכה המדינית של חמאס**, אמר כי חמאס תפעל באופן נרחב יחד עם מנהיגי המדינות הערביות, מנהיגים בינלאומיים ועם מזכ"ל האו"ם כדי למנוע מארה"ב להעביר את הצעת ההחלטה שהוגשה לגנות של "ההתנגדות" (חשבון הטוויטר פאל אינפו, 2 בדצמבר 2018).

◆ **סאמי אבו זהרי, דובר חמאס**, אמר כי הקהילה הבינלאומית ניצבת מול מבחן אמתי שכן עליה למנוע את הפגיעה של ההנהגה האמריקאית בחוקים הבינלאומיים. הוא הוסיף, כי מטרת התוכנית האמריקאית היא לסלף את האמת (חשבון הטוויטר של סאמי אבו זהרי, 3 בדצמבר 2018).

◆ **ח'אלד אלבטש חבר הלשכה המדינית של הג'האד האסלאמי בפלסטין** גינה את ניסיון ממשל ארה"ב להחשיב את "ההתנגדות" כארגון טרור ואמר כי כעת הם מצויים במערכה קשה מול הקהילה הבינלאומית (דניאל אלוטן, 1 בדצמבר 2018).